

CYFARFOD	Cyngor Ymgynghorol Harbwr Abermaw
DYDDIAD	Hydref 2023
TEITL	Adroddiad yr Harbwrfeistr
AWDUR	D. A. Cartwright Harbwrfeistr Abermaw

H 1 Materion Mordwyo

- 1.1 Cyn dechrau cyfnod prysur yr haf, gosodwyd bwi Mordwyo 'Fairway' wedi'i adnewyddu yn ei leoliad priodol wrth ddynesu at y sianel fordwyo o gyfeiriad y môr. Mae'r bwi yn arwydd bod dŵr diogel, dwfn i forwyr cyn iddynt fynd i'r sianel fordwyo i'r harbwr.
- 1.2 Oherwydd natur ddynamig afon Mawddach a'r banciau tywod cysylltiedig yn yr aber, mae angen i staff yr harbwr gynnal arolygon rheolaidd o'r sianel fordwyo i'r harbwr, i sicrhau bod yn cymhorthion mordwyo yn eu lle cywir.
- 1.2.1 Wrth fonitro'r sianel fordwyo yn ystod yr haf, sylwodd staff yr harbwr bod angen addasu lleoliad cymhorthion mordwyo llaw Port a Starboard, i lunio beth a adwaenir yn lleol fel giât y sianel, yn y fynedfa i'r môr o'r sianel gyda bwiau. Wedyn gofynnwyd i gontractwr angorfeydd lleol i ymgymryd â'r gwaith.
- 1.3 Bydd staff yr Harbwr yn parhau i fonitro symudiad y banciau tywod yn y sianel fordwyo gan wneud newidiadau i leoliadau'r cymhorthion mordwyo pan a phryd fo angen. Caiff y wybodaeth fordwyo ddiweddaraf am harbwr Abermaw a'r dynesfeydd i'r harbwr ei chyhoeddi yn yr Hysbysiad Lleol i Forwyr a gyflwynir gan staff yr harbwr.
- 1.4 Ar hyn o bryd mae tri Hysbysiad Lleol i Forwyr mewn grym yn Harbwr Abermaw:
- 1.4.1 Hysbysiad Lleol i Forwyr 06/23. Mae'r Hysbysiad yma'n rhoi gwybodaeth i forwyr am y gwaith adfer sy'n digwydd ar hyn o bryd ar bont y rheilffordd ar draws yr aber.
- 1.4.2 Hysbysiad Lleol i Forwyr 07/23. Lleoliad 52°42.796'N 004°04.906'W. Ar hyn o bryd nid oes golau ar ochr starboard y cymhorthydd mordwyo llaw, bwi Rhif 1.
- 1.4.3 Hysbysiad Lleol i Forwyr 08/23. Lleoliad 52°42.767'N 004°03.760'W. Ar hyn o bryd nid oes golau ar ochr port y cymhorthydd mordwyo llaw, bwi Rhif 8.
- 1.4.4 Mae'r Gwasanaeth yn aros i'r goleuadau mordwyo y cyfeiriwyd atynt uchod ddychwelyd gyda hyn. Maent yn cael eu hatgyweirio dan warant y gwneuthurwr. Unwaith y byddwn wedi eu derbyn byddant yn cael eu hail-osod ar y cyfle cyntaf posib.

H 2 Materion Gweithredol

- 2.1 Mae hi'n braf nodi bod yr harbwr wedi cael llawer o gychod yn ymweld trwy gydol yr haf. Rhoddwyd lle i'r cychod oedd yn ymweld ar angorfeydd yr ymwelwyr, sydd mewn dŵr dwfn yn y brif sianel sy'n rhedeg drwy'r harbwr.
- 2.2 Cafodd cwch patrôl 'Powercat' yr harbwr gryn ddefnydd y tymor yma wedi iddo dderbyn dwy injan 40hp Honda newydd am gost net o £12,293.00 i'r Gwasanaeth. Yn ogystal, gosodwyd larymau ysgafn i ddangos y bar a gwaelod y cwch ar gost net i'r Gwasanaeth o £1393.54.
 - 2.2.1 Wrth fynd o gwmpas yr harbwr ar y cwch yma, mae staff wedi bod yn cyfathrebu gyda deiliaid angorfeydd i ddod o hyd i angorfeydd sydd wedi eu gadael yn yr harbwr. Wedi hynny bydd unrhyw angorfeydd a nodwyd yn cael eu codi gan ddarparu mwy o le i gwsmeriaid newydd i'r harbwr.
 - 2.2.2 I hwyluso pethau, mae staff yr harbwr yn parhau i gysylltu gyda chwsmeriaid yr harbwr i rifo'r holl angorfeydd.
- 2.3 Mae gwaith wedi ei ddechrau ar gerbyd ffordd morwrol i ymgymryd â gwaith trwsio i'r tinbren cefn a'r camera wrth fagio yn ôl. Mae'r cerbyd yma, sy'n hanfodol i ddyletswyddau'r traeth yn ystod yr haf, yn derbyn archwiliadau diogelwch rheolaidd gan adran fflyd y Cyngor.
 - 2.3.1 Cafodd yr holl ôl-gerbydau ffordd a ddefnyddir gan staff yr harbwr hefyd eu harchwilio o ran diogelwch i sicrhau eu bod yn cael eu cynnal a'u cadw i lefel uchel.
- 2.4 Ar ôl profi trafferthion cyfathrebu gyda set radio VHF swyddfa'r harbwr, bu'n rhaid prynu set radio newydd a'r ceblau cysylltiedig am gost net i'r gwasanaeth o £286.45.

H 3 Cynnal a Chadw

- 3.1 Mae'r gwaith cynnal a chadw ac archwiliad dyddiol o'r harbwr yn cael ei wneud gan Staff yr Harbwr. Mae unrhyw eitemau sydd angen sylw brys yn cael eu trin yn sydyn gan ychwanegu unrhyw eitemau eraill i'r cynllun gwaith dros y gaeaf.
- 3.2 Cyn dechrau'r cyfnod prysur, cafodd y cymhorthion mordwyo eu cynnal a'u cadw a hefyd angorfeydd yr ymwelwyr sydd yn yr harbwr. Bu'n rhaid prynu cymhorthydd mordwyo llaw newydd Rhif 2 port ar gost net i'r Gwasanaeth o £3338.00, gan fod y bwi blaenorol wedi cael ei ddinistrio gan donnau cryf ac nid oedd modd ei drwsio.
 - 3.2.1 Roedd y gwaith cynnal a chadw yn golygu bod yn rhaid prynu cadwyni ac angorau newydd ar gost net o £3999.58 gyda'r llafur yn cael ei wneud gan y contractwr angorfeydd lleol ar gost net i'r gwasanaeth o £4870.00.
- 3.3 Er mwyn helpu i atal niwed i gwch ac i amddiffyn strwythur ochr cei'r harbwr, mae staff wedi gosod teiars rwber mawr ychwanegol ar wal y cei. Mae'r ffenderau teiars wedi bod yn boblogaidd iawn gyda chwsmeriaid yr harbwr yn ystod yr haf, ac maent yn rhoi gwell diogelwch i gychod mwy sydd wedi angori yn erbyn wal y cei yn ystod y gaeaf.
- 3.4 Gosodwyd bolardiau parcio newydd i'r safleoedd parcio ar ffordd y lloc, yn lle'r rhai a osodwyd yn wreiddiol sydd wedi gwisgo a niweidio. Mae'r manau parcio yn

caniatáu lle i weithredwyr masnachol ar y dŵr barcio yn ystod misoedd prysur yr haf pan fo mannau parcio yn ac o gwmpas yr harbwr yn brin.

- 3.5 Achosodd tywydd annhymhorol oedd yn golygu gwyntoedd cryfion ynghyd â llanw uchel, niwed i arwyddion rhybudd a leolir o amgylch strwythur yr harbwr a bu'n rhaid eu newid ar unwaith. Mae'r arwyddion rhybudd yn rhoi cyngor pwysig i ddefnyddwyr yr harbwr a'r traeth ac yn rhan hanfodol o strategaeth rheoli risg yr harbwr.
- 3.6 Mae'r Gwasanaeth wedi prynu meinciau newydd i flaen yr harbwr yn lle'r rhai nad oedd modd eu trwsio. Lluniwyd y meinciau newydd o blastig wedi'i ailgylchu ac roedd eu cost dros £2000, ond mae ganddynt oes hirach ac maent angen llai o waith cynnal a chadw.

H 4 Materion Eraill

- 4.1 **Gwaith Adnewyddu Pont Rheilffordd Abermaw:** Dechreuodd gwedd olaf Prosiect Adfer Traphont Abermaw ar ddechrau mis Medi. Mae'r gwaith yn golygu tynnu a newid hen ledau ochr pont y rheilffordd. Mae'r hen ledau ochr yn cael eu tynnu fesul darn a'u gostwng i fad camlas, wedyn maent yn cael eu cludo i draeth y Baddondy i'w torri ymhellach a'u cludo wedyn ar y ffordd i'w gwaredu yn y pendraw.
 - 4.1.1 Oherwydd natur y prosesau gwaith dan sylw ac yn bennaf oherwydd rhesymau diogelwch, bu'n rhaid atal cychod rhag mynd o dan y bont o'r ddau gyfeiriad, nes i'r gwaith orffen. O ganlyniad, bu'n rhaid symud cychod oedd wedi angori yn yr hen harbwr i angorfeydd addas ger swyddfa'r harbwr, i atal amharu ar unrhyw weithgareddau hamdden.
- 4.2 **Lloc yr harbwr:** Mae staff yr harbwr wedi bod yn gweithio gyda deiliaid lloc y pysgotwyr i dacluso a chlirio eitemau diangen a sbwriel o'r lloc. Aed â sawl llwyth i safle gwaredu gwastraff lleol gydag eitemau metel ac ôl-gerbydau diangen yn mynd yn sgrap.
- 4.3 **Yr Harbwrfeistr:** Carai'r Harbwrfeistr ddiolch i bawb sydd wedi ei helpu ef a'i gynorthwyr, i setlo yn eu gwaith newydd yn harbwr Abermaw yn ystod y 12 mis diwethaf. Mae staff yr harbwr yn edrych ymlaen at barhau i weithio gyda chymuned yr harbwr i hybu a datblygu'r harbwr yn y dyfodol.
- 4.4 **Gerddi Orierton:** Cafodd llystyfiant oedd wedi gordyfu ei dynnu o amgylch adeilad yr harbwr a leolir yng ngerddi Orierton. Bydd yr adeilad yn cael to newydd nesaf, unwaith fo'r to asbestos wedi ei dynnu gan gontractwyr arbenigol.
- 4.5 **Loceri Siacedi Achub** Mae'r Gwasanaeth yn dymuno diolch i Sefydliad Brenhinol y Badau Achub (RNLI) ac yn enwedig i Mr Trevor Lewis, am eu gwaith yn darparu loceri siacedi achub ar ffrynt yr harbwr.
 - 4.5.1 Buont yn cydweithio gyda'r Gwasanaeth, ac mae'r loceri wedi eu lleoli yn gyfleus ger y pontŵn ac ar gael i'w defnyddio yn rhad ac am ddim. Trwy ddarparu lle dros dro i gadw siacedi achub er hwylustod defnyddwyr yr harbwr, dyma yw'r rhai cyntaf i'w lleoli ar Arfordir Cymru.

H5 Digwyddiadau

5.1 Mae staff yr harbwr wedi croesawu'r digwyddiadau isod a gynhaliwyd yn ystod y cyfnod yma yn, ac o gwmpas, ardal yr harbwr eleni.

- Penwythnos y coroni
- Gŵyl Gerddorol Abermaw
- Ras y Tri Chopa
- Ras ffordd (10 km)
- Gŵyl Farcud
- Gŵyl Fwyd
- Rali Hen Gerbydau
- Digwyddiad Motorcross

5.2 Dymuna'r Gwasanaeth hysbysu trefnwyr digwyddiadau arfaethedig o'r angen i roi gwybod ymlaen llaw i swyddfa'r harbwr. Bwriad hyn yw sicrhau bod modd asesu'r holl brotocolau diogelwch a phrosesau gweinyddol cyn unrhyw ddiwyddiad. Ni chaniateir cynnal digwyddiadau oni bai bod caniatâd ysgrifenedig y Gwasanaeth wedi'i dderbyn.